

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevarerministeriet

”Det talte ord gælder”

MOF alm. del Samrådsspørgsmål R

Vil ministeren redegøre for, hvornår ministeren og ministeriet blev orienteret om den regnefejl, der gjorde, at de hidtidige opgørelser af lavbundslande var stærkt undervurderede?

Vil ministeren herudover redegøre for, hvorfor ministeren ikke straks orienterede Folketinget, da ministeren blev orienteret om regnefejlen, men tilbageholdt oplysninger i flere måneder?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Erling Bonnesen (V), Jacob Jensen (V), Lise Bech(DF), Orla Østerby (KF) og Henrik Dahl (LA).

1. Indledning

Ja tak for det og allerførst godt nytår til hele udvalget og til alle dem der måtte kigge med derude. Og tak for invitationen til det her samråd, for det giver mig jo selvfølgelig mulighed for at orientere nærmere om den her sag, som jo handler om en fejlberedning fra Aarhus Universitet.

For mig at se så er kernen i sagen, at Landbrugsstyrelsen opdager en regnefejl, som Aarhus Universitet har lavet – og det bekræftes af Aarhus Universitet d. 16. august. Så er der en lang periode, hvor der korresponderes frem og tilbage for at få styr på den her fejl – hvad er op og ned og ikke mindst, hvad er konsekvenserne af fejlen i forhold til også det politiske arbejde, der skal laves. Og særligt det her med at få overblikket over konsekvenserne, altså at få af vide præcist, hvad betyder det her så, når vi skal lave politik, eller man skal bruge de her oplysninger konkret. Det at få det her overblik, det har taget længere tid at få udredt end forventet, og man må jo også sige, vi har end ikke endnu fået helt præcist af vide, hvad bliver konsekvenserne af det her.

Aarhus Universitet de offentliggør den her arealfejl d. 21. november, hvor den så også bliver offentligt kendt via en artikel i Politiken. Og Den 6. december, der får Landbrugsstyrelsen fra Aarhus Universitet et overblik over regnefejllens umiddelbare konsekvenser, og det er det, jeg orienterer Folketinget om i svar til Zenia Stampe d. 16. december.

I hele den her proces, der ligger Ministeriet til grund, at det er universitetet, som har ansvaret for, dels at offentliggøre resultaterne af deres rapporter og selvfølgelig også hvornår det offentliggøres – og det kan jeg i øvrigt sige, det er universitetet jo helt enig i. Og hertil så har mit departement så også vurderet, at det ville være hensigtsmæssigt netop at få udredt konsekvenserne af regnefejlen hos Aarhus Universitet, så man kunne få det bedst mulige grundlag for at lave konkrete klimaindsatser eller tage politisk bestik af det her.

Og det er jo sådan set sagens kerne i et hovedforløb, men jeg vil selvfølgelig godt gå det lidt nærmere på, også for at kaste mere lys over, måske nogle af de ting, der har været underbelyst i sagen. Og inden jeg begynder den gennemgang, vil jeg jo gerne slå fast, og det er jeg også glad for, at Erling Bonnesen siger her til start og slår fast, at der har ikke været nogen skjult dagsorden i forhold til det her. Vi har ikke haft nogen intention om at tilbageholde oplysninger overfor Folketinget. Vores intention har tvært imod været, at vi fik offentliggjort de korrekte arealtal men jo også konsekvenserne af dem, så det kunne bruges i det videre arbejde blandt andet i forhold til klimaindsatsen.

Den normale praksis i Ministeriet foreskriver, at universiteterne selv forestår den kommunikation, der er nødvendig i forbindelse med de faglige analyser, de foretager. Og som jeg nævnte, er det også Aarhus Universitets forståelse. Og med andre ord er det altså ikke almindelig praksis, at ministeriet holder løbende offentligheden eller Folketinget orienteret om den nyeste forskning fra universiteterne. Det gør de selv.

Og her kan det måske være en god idé lige at opridse den rollefordeling, der har været i det her, inden jeg går videre:

Og der er det sådan, at Aarhus Universitets jo står for at udføre beregningerne af lavbundsarealer og også af drivhusgasudledningerne. Mit ministerium, Miljø- og Fødevareministeriet, varetager de konkrete arealudtag gennem tilskudsordningerne. Og Klima- og Energi- og Forsyningsministeriet de varetager, som udgangspunkt, forhold vedrørende indrapportering og fremskrivning af drivhusgasudledninger.

2. Rollefordeling

Og det var Landbrugsstyrelsen, som opdagede den her fejl, og det er jeg selvfølgelig glad for, at de gjorde. Og det var ministeriets vurdering, at det rigtige var, at få styr på fejlen og dens konsekvenser og lade Aarhus Universitet offentliggøre de her resultater, når de så forelå. For så ville man fuldstændig præcis vide, hvad man havde at gøre med.

Det er jo universitetet, der har den faglige viden, det er dem, der har ekspertisen, og det er også dem, der på den måde har skullet redegøre for fejlen og dens konsekvenser.

Og jeg havde forventet – og jeg havde også gerne set – at Aarhus Universitet havde kunnet offentliggøre den her fejl og konsekvenserne noget tidligere, så det var kommet til både offentlighedens og Folketingets kendskab. Og jeg forstår også, at Aarhus Universitet selv deler denne opfattelse.

Men der går tingene ikke altid, som forventet. Landbrugsstyrelsen og også Klima- og Energi- og Forsyningsministeriet havde en hel del opfølgende spørgsmål til de første redegørelser, vi fik, fordi de var så usikre og ukonkrete. Og det er et fagligt komplekst stof, og der var simpelthen alt for mange ting, der var uklare, til at det var muligt at give en hurtig og rimeligt fyldestgørende orientering.

Og udgangspunktet var jo så også som nævnt, at vi forventede, at universitetet selv hurtigt ville offentliggøre resultaterne, så de kunne komme til vores alles kendskab. Det er jo den almindelige procedure.

3. Forløbet

Lige måske for at sætte datoer på, så udvalget har det overblik.

D. 16. August, der bekræfter Aarhus Universitet indledningsvist over for Landbrugsstyrelsen, at der er en fejl i opgørelsen af det her lavbundsareal og Landbrugsstyrelsen orienterer Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet med det samme, og det er jo fordi, de skal jo bruge de her beregninger i deres arbejde.

Jeg bliver som minister orienteret om arealfejlen af mit ministerium d. 1. september første gang.

Den 3. september, der får Landbrugsstyrelsen endeligt bekræftet af Aarhus Universitet, at lavbundsarealet er i størrelsesordenen 171.000 – og ikke 108.000 – hektar lavbundsjord, som tidligere opgjort.

Og så følger så den proces, jeg har omtalt, hvor de konkrete, faglige forhold i det her bliver nærmere belyst af Aarhus Universitet. Og den proces foregår i dialog med Landbrugsstyrelsen og Klima- og Energi- Forsyningsministeriet, som stiller en række opklarende spørgsmål til Aarhus Universitet, med henblik netop på at få afklaret og også belyst fejlen og dens konsekvenser.

D. 21. november, der offentliggør Aarhus Universitet, på deres hjemmeside, rettelsen af de 108.000 ha. lavbundsjord til 171.000 ha. lavbundsjord. Og den samme dag udgiver Politiken en artikel, hvor det oplyses, at lavbundsarealet det er større end først antaget. Og i en kommentar til artiklen, der udtaler jeg, at det er ministeriet helt opmærksom på, men at det ikke ændrer på vores ambition om at tage lavbundsjord ud af drift.

Finanslovens forhandlingsparter bliver orienteret om det opjusterede areal, idet Finansministeriet d. 25. november udleverer en notits med den her oplysning, da det bliver aktuelt i forhandlingerne i Finansministeriet, og den er udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet.

Landbrugsstyrelsen modtog den sidste del af Aarhus Universitets redegørelse om fejlen og dens konsekvenser d. 6. december. Og det var altså først der, at der var klarhed over implikationer af den her arealfejl og stadigvæk på et usikkert grundlag. Men det er så det jeg orienterer om i et svar til Zenia Stampe på d. 16. december.

4. Fejlens konsekvenser og den videre proces

Jeg synes, for det faglige i det her – og det er jo det, også udvalget her sidder og arbejder med, det er jo værd at nævne – at Aarhus Universitet ikke bare har opjusteret lavbundsarealet. De har også peget på, at de antagede gennemsnitsudledninger for lavbundsarealer – altså det, der også kaldes *emissionsfaktorerne* – nok generelt er for højt sat, og at en del af de her jorder, de er vådere end man først har antaget. Og det betyder – de her høje emissionsfaktorer – betyder sandsynligvis, at udledningerne fra lavbundsjordene generelt er lavere, end vi har antaget.

Kort fortalt, så er der faktorer, der trækker i forskellige retninger her – arealet er større, eller er blevet større, men måske er udledningerne ikke proportionelt større. Faktisk kan de være *mindre* end vi hidtil har troet.

Og jeg vil gerne fremhæve, at fordi en del af lavbundsjordene er vådere end først antaget, så vil det areal, der er god klimaeffekt i at udtage, ikke nødvendigvis være større end de 108 som der har været tale om, når det samlede lavbundsareal er blevet opjusteret. Og det hænger sammen med, at den store klimaeffekt ved udtagning af lavbundsjordene opnås, når man udtager og vådgør de tørre og veldrænede lavbundsjord. Og det hensyn skal selvfølgelig indgå, når man vil prioritere, hvilke arealer der konkret skal udtages. Så kort fortalt, de 170 kan meget vel betyde at – og nu siger jeg et tænkt eksempel – det kan godt ske de 70.000 er så våde, at det ikke giver effekt at tage dem ud som lavbundsjord. Jeg kender ikke det tal, men bare for at tage et eksempel.

Men vi er jo ikke kommet til bunds i det her endnu som jeg også – det er også derfor jeg kun kan tage et tænkt eksempel – men både Aarhus Universitet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og også mit eget ministerium arbejder jo på at blive klogere i forhold til det her.

Og mere konkret har Klima, Energi- og Forsyningsministeriet igangsat en proces for at få bedre styr på de her emissionsfaktorer, og Aarhus Universitet skal i 2020 udarbejde det der hedder en videnssynthese om lavbundsjord. Og så skal den nuværende ordning til udtagning af lavbundsjord justeres i overensstemmelse med den nye viden, som vi får.

At der ikke kun er ny viden om omfanget af lavbundsjord, men også om klimaeffekten af at udtage dem, viser netop – som jeg synes, jeg illustrerede – hvor komplekst det her er, og hvorfor en grundig proces er nødvendig for at kunne konkludere, hvad de nye oplysninger samlet set betyder. Den opgave, vi har foran os på klimaområdet er stor – og det er den uanset om det er de 108.000 eller det er 171.000 hektar lavbundsjord, vi taler om.

Men så længe vi prioriterer de arealer, hvor udtagningseffekten er god, så giver det jo fortsat rigtig god mening at udtage lavbundsjord.

Og selvom de nye oplysninger fra Aarhus Universitet måske er overraskende, så betyder den nye viden faktisk, at vi har fået bedre forudsætninger for at prioritere indsatsen – og dermed også de mange penge, der skal jo bruges hvis man vil realisere den her indsats, og få den største klimaeffekt for pengene. Og det er jo det, det – også i politisk kontekst – handler om

5. Orientering af Folketinget

Afsluttende vil jeg gerne sige, som jeg også har nævnt, at som udgangspunkt så bør oplysninger, der er udgivet af et universitet, men ikke hidtil fremsendt som oplysning til Folketinget, korrigeres som led i det pågældende universitets almindelige kommunikation.

Men i lyset af, at afklaringen af den her fejls konsekvenser endte med at trække sig så langt ud og strække sig over flere måneder, så er jeg – som jeg også har svaret Søren Egge på i et §20-spørgsmål – enig i, at det ville have været hensigtsmæssigt at orientere Folketinget om de her nye oplysninger løbende, som Aarhus Universitet altså har afgivet til Landbrugsstyrelsen. Og jeg har derfor også instrueret mit ministerium i at fokusere på at sikre, at de relevante oplysninger oversendes til Folketinget.

Tak.